

2015

in woord en beeld

Tijdschrift van het netwerk
van milieuprofessionals

Voorwoord

In 2015 heeft de VVM weer tal van activiteiten georganiseerd. Van excursies, symposia, debatten en cursussen tot grote spraakmakende conferenties. Neveneffect is dat externe partijen de weg naar de VVM steeds beter weten te vinden als het gaat om de organisatie van professionele bijeenkomsten op milieugebied.

In totaal vonden er zo'n 30 activiteiten plaats, met deelnemersaantallen die varieerden van enkele tientallen tot driehonderd. In dit overzicht geven we een beeld van de meest in het oogspringende bijeenkomsten. Daarnaast is zoals gebruikelijk Tijdschrift Milieu acht keer verschenen. Ook ons blad wordt buiten de eigen achterban steeds beter bekend en gewaardeerd.

De VVM heeft zich met deze inzet in 2015 opnieuw gemanifesteerd als bruisend en stimulerend platform. Met als gevolg dat de VVM steeds nieuwe mensen weet te betrekken bij het netwerk. Daardoor blijft de vereniging, ondanks het teruglopende ledenaantal, een bruisende plek van ontmoeting en inspiratie. Dat geeft vertrouwen voor de toekomst.

Rachel Heijne, directeur VVM

Belangrijk visitekaartje van de VVM is Tijdschrift Milieu. Zoals gebruikelijk verschenen er in 2015 acht edities, waarin telkens een ander thema centraal stond.

Milieu volgt de ontwikkelingen in het milieuveld op de voet, met als apart katern het Dossier met semi-wetenschappelijke artikelen. Daarnaast bevat het blad standaard twee recensiepagina's, de rubriek 'Het Milieu volgens', VVM-nieuws en diverse columns.

In vier tot zes artikelen is in ieder nummer een thema belicht. In deze jaargang waren dat achtereenvolgens Milieubeleid in de 21e eeuw, Energietransitie, Voedsel, Innovatie, Europa, Externe Veiligheid, Klimaatverandering en Milieuzorg MKB.

Alle artikelen uit Milieu, ook van voorgaande jaren, zijn voor leden online als pdf in te zien en te downloaden via de VVM-website. Voor niet-leden staan er altijd enkele recente artikelen op de homepage.

Milieu heeft een actieve redactie, met als voorzitter Emile Schols. Daarnaast is er een redactieadviesraad onder leiding van Rudy Rabbinge.

VVM JONG

De sectie VVM Jong organiseert regelmatig bijeenkomsten voor Young Professionals. Zo vond in 2015 het succesvolle 'Connecting sustainability career paths & circular economy' plaats.

VVM Jong richt zich op een soepele integratie van jongeren in het uitgebreide netwerk van de VVM. De ene keer door een borrel te organiseren, de andere keer door een activiteit. Studenten of jonge werkkenden in hun eerste of tweede baan kunnen bij deze sectie terecht om meer mensen te leren kennen of om workshops te volgen die op hen zijn toegespitst. Zo kun je zowel in je professionele ontwikkeling als in je sociale contacten profijt hebben van VVM Jong.

Werken aan systeemverandering

De som van duurzame innovaties is onvoldoende om de belangrijkste milieuvraagstukken uit de wereld te helpen. Dát bleek tijdens de Nationale Milieudag 2016, met als thema 'Echt innoveren'.

Ieder jaar weer wordt de wereld verrijkt met tal van innovaties die een schonere wereld dichterbij lijken te brengen. Tijdens de Nationale Milieudag, die plaatsvond op initiatief van de VVM, in samenwerking met TNO en Utrecht Sustainability Institute, bleek dat daar kritischer naar gekeken mag worden. Neem de elektrische auto: ook daarvoor heb je snelwegen, parkeerfaciliteiten en elektriciteit nodig. Dit geldt voor veel andere vernieuwingen. "We moeten niet denken in verbetering van het bestaande, maar aan het veranderen van systemen", vatte VVM-voorzitter Vera Dalm samen.

A photograph of a panel discussion. A man in a dark suit and glasses is speaking into a microphone. He is seated next to a woman in a white dress and yellow scarf. Other people are visible in the foreground and background, some listening and some standing at a podium. The setting appears to be a conference or meeting room.

'We moeten niet denken in verbetering van het bestaande, maar aan het veranderen van systemen'

Student ontmoet werkveld

Jaarlijks reikt de VVM prijzen uit aan de beste milieuscripties. De prijs is vernoemd naar Rachel Carson, milieuprofessional van het eerste uur.

Met de Milieuscriptieprijs willen VVM en een aantal milieustudieverenigingen grotere bekendheid geven aan de onderzoeksresultaten van studenten op milieugebied. Er is een prijs voor het HBO en eentje voor universitair onderwijs. De genomineerden van de 2015-editie kregen op een feestelijke bijeenkomst de kans hun werk te presenteren. Vervolgens gingen zij, onder leiding van VVM-directeur Rachel Heijne, met de professionals in de zaal in gesprek over hun onderzoek en de relevantie hiervan voor het werkveld. Winnaar van de HBO-scriptie is Leonie Weima van de Saxion Hogeschool Deventer. Voor de beste WO-scriptie zijn dit keer twee winnaars aangewezen: Linda Knoester van de Universiteit Utrecht en Rosanne Wielemaker van de Wageningen Universiteit.

Veiligheid borgen aan de voorkant

Inbedden van externe veiligheid in het RO-proces vormde de rode draad van het drukbezochte Jaarcongres Relevant 2015 op 1 december in de Amersfoortse Rijtuigenloods. Dit gebeurde onder het motto 'Jaar van de veilige ruimte'.

Tijdens de 2015-edite van Relevant is vanuit tal van invalshoeken gekeken naar de mogelijkheden om externe veiligheid in een pril stadium van het RO-proces mee te nemen. Het veiligheidsbeleid lijkt daar klaar voor te zijn. De komst van de Omgevingswet, welke medio 2018 in werking treedt, is hét moment om daar in de praktijk van alle dag invulling aan te geven. Kunsthistoricus Vincent van Rossem liet er bovendien geen twijfel over bestaan dat veiligheidsaspecten, zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit, goed inpasbaar zijn in ruimtelijke plannen. Wellicht vrezen sommige stedenbouwkundigen dat deze aanpak beperkingen oplevert, maar over die koudwatervrees moet men volgens de hoogleraar heen stappen. "Zij moeten deze insteek juist als een uitdaging zien."

NMP4 KRIJGT VERVOLG

Tijdens een drukbezocht congres op 17 december, georganiseerd door de VVM, ontving het ministerie van Infrastructuur en Milieu tal van adviezen voor een toekomstgericht beleid. Deze inbreng vormt de opmaat voor de Toekomstagenda Milieu en Duurzaamheid, de opvolger van het NMP4.

Doel van het congres is munitie verzamelen voor de Toekomstagenda van IenM. Dat is meer dan gelukt.

Enkele opvallende voorstellen luiden als volgt:

- Ontwikkel een interdepartementaal programma Gezonde Stad, met aandacht voor levensloopbestendige en adaptieve steden;
- Zet binnen Europa in op een 'Energie Unie', waarbij per land een drieslag wordt gemaakt op het gebied van CO₂, energiebesparing, en hernieuwbare energie die bindend is;
- Reduceer het transport door (voedsel)kilo-meters te belasten aan de hand van de 'omreis' van een product.

Het ministerie werkt de aangereikte suggesties uit in de Toekomstagenda Milieu en Duurzaamheid.

Deze is medio juni 2016 gereed.

Nationaal Energie Congres

Uiteindelijk geeft de financiële kant bij iedereen de doorslag om energiezuinig gedrag te vertonen. Dat inzicht helpt om energiebesparing bij consumenten op te schalen, blijkt uit het Nationaal Energie Congres.

Het congres vond plaats op initiatief van VVM, Federatie van Energieconsultants (FedEC) en Energy Valley op 9 september in de Jaarbeurs te Utrecht. Ondanks dat Nederland sinds twee jaar beschikt over een nationaal energieakkoord, kwam helder naar voren dat er nog steeds veel nodig is om de energietransitie te versnellen. “De aanleg van windparken verloopt volgens schema, maar ik zie dat we op andere gebieden nog worstelen, zoals bij de bestaande bouw en de transportsector”, zegt Gerrit van Werven, directeur van Energy Valley. Volgens hem noopt de uitspraak van de rechter in de klimaatzaak van Urgenda tegen de Staat tot ingrijpender maatregelen. Voormalig milieuminister Jacqueline Cramer is het volmondig met hem eens. “Het gaat er niet meer om of de energietransitie nodig is, maar hoe deze op korte termijn is te realiseren. De klok tikt door, de tijd dringt. We moeten de handen ineen slaan.”

ROAD TO PARIS

De klimaatonderhandelingen in Parijs zijn voorspoediger verlopen dan menig-een verwachtte. In de aanloop er naar toe organiseerde de VVM twee bijeenkomsten.

De uitkomst van de Conference Of Parties (COP21) in Parijs is een juridisch bindend akkoord waarin de ernst van het klimaatprobleem wordt erkend, maar waarin geen bindende afspraken over kwantitatieve nationale emissiereducties vastgelegd zijn. Ook zijn er afspraken gemaakt over een handvol andere aspecten van het klimaatdossier.

Voorafgaand aan 'Parijs' is tijdens twee VVM-bijeenkomsten ingegaan op hoe het onderhandelingsproces was georganiseerd. Daarbij is tevens ingegaan op de vraag of de beloften van landen genoeg zijn om ervoor te zorgen dat de doelstelling niet wordt overschreden. Uiteraard kregen ook de rol van de Europese Unie en Nederland in dit wereldwijde proces aandacht.

PAS in de praktijk

De VVM en de Commissie m.e.r. organiseerden op 23 november een middag over het Programma Aanpak Stikstof in de praktijk. In de Gertrudiskapel te Utrecht gingen ruim honderd bezoekers in op de eerste ervaringen met het programma.

Sinds het PAS mist een aantal partijen de mogelijkheden voor externe saldering en andere mitigerende maatregelen. AERIUS geeft veel informatie, maar het kan ingewikkeld zijn om de uitkomsten in kruisjes en vinkjes goed te interpreteren.

De verschillen voor en na inwerkingtreding van het PAS zijn tijdens de bijeenkomst aan de hand van praktijksituaties besproken. Veel aandacht ging uit naar de (on)mogelijkheden om te sturen op stikstof binnen gemeenten en de rol die milieueffectrapportage daarin kan spelen. Hierover gaat de Commissie m.e.r. een factsheet maken.

'Aandacht nodig
voor (on)mogelijk-
heden om te sturen
op stikstof binnen
gemeenten'

Omgevingswet uitgediept

Ook in 2015 staat de Omgevingswet weer stevig in de belangstelling. Dit blijkt eens te meer op 1 oktober uit een uitverkocht huis tijdens de Dag van de Omgevingswet.

Tijdens de vierde editie van dit jaarlijkse evenement is het concept van de nieuwe Omgevingswet zowel plenair als in workshops van alle kanten belicht op de meerwaarde voor het leefomgevingsbeleid. De conclusie is dat integratie van milieu binnen het omgevingsbeleid allerlei voordelen biedt, niet in de laatste plaats vanwege de mogelijkheden die de wet biedt om de bestaande ruimte beter te benutten. Om daar handen en voeten aan te geven, stimuleert de wet onder meer een integrale benadering, ook op het niveau van visies en verordeningen. Andere pluspunten zijn de aandacht voor participatiemogelijkheden en de aandacht voor het verbeteren van de bestuurlijke afwegingsruimte.

De waarde van grondwater

Op 23 september organiseerden het IAH, NHV, IGRAC, VVM, Stichting WaterBuffer, KWR en Deltares een bijeenkomst over 'De Waarde van Grondwater'. Ruim honderd deelnemers bogen zich over de vraag wat de waarde van grondwater is voor de verschillende gebruikers en wat er voor nodig is om die te realiseren.

Met dynamische pitches van experts uit de glastuinbouw, drinkwaterbedrijven, kennisinstituten en het interprovinciaal overleg (IPO) werden de aanwezigen uitgedaagd om na te denken over de problemen en kansen die grondwater biedt. De keynotes van Marcus Wijnen (Wereld Bank) en Theo Olsthoorn (Emeritus hoogleraar TUD) plaatsten de Nederlandse uitdagingen in een buitenlands en historisch kader. Kern van de uitdaging waar de waterwereld voor staat is het behouden van kwaliteit en kwantiteit van het grondwater. Hoofdvraag daarbij is wat het gebruik van de ondergrond en grondwater het meest belemmert. Is dit het gebrek aan kennis of gebrek aan samenwerking?

EXCURSIES

Excursies blijven een aantrekkelijke manier om kennis op te doen en te netwerken. Reden voor de VVM om, verspreid over het jaar, in 2015 excursies te organiseren rondom de thema's water, afval, energie en de energieke samenleving.

Tijdens de excursie 'Afvalinzameling in stedelijke gebieden – hoe creëren we de doorbraak?' kregen de deelnemers een rondleiding in het stationsgebied van Arnhem en konden in levende lijve kennis maken met het systeem van Ondergronds Afval Transport (OAT).

Met een fietstour door Rotterdam kwamen theorie en praktijk van de energieke samenleving bij elkaar. De deelnemers bezochten inspirerende initiatieven, variërend van 'afval is voedsel' en eten uit eigen stad tot het grootste dakpark van Europa.

Geïnteresseerden in energieneutrale gebouwen konden mee met de informatieve excursie naar Innovatiecentrum Duurzaam Bouwen en appartementencomplex De Wijde Blick. Verder kwam tijdens een excursie naar de afvalwaterzuivering van het Reinier de Graaf Gasthuis in Delft goed naar voren dat het Pharmafilter niet alleen een installatie is voor de zuivering van afvalwater, maar ook het zorgproces van het ziekenhuis verandert.

CURSUSSEN

Al jarenlang vinden er in VVM-verband verschillende lucht-cursussen plaats. De afgelopen jaren is daar een cursus voor risicoanalisten aan toegevoegd.

De lucht-cursussen van de VVM, waaronder 'Meten van emissies naar lucht' en 'Modellering van verspreiding van luchtverontreiniging' hebben de afgelopen jaren hun nut bewezen. Daarnaast verzorgde de afgelopen jaar in samenwerking met Kiwa de cursus 'Emissiemetingen voor SCIOS'.

Verder is er een cursus verzorgd door de sectie Externe Veiligheid voor risicoanalisten: QRA berekenen? Doe het goed! De cursus bestaat uit een tweedaagse en een jaarlijkse terugkomdag zodat deelnemers hun kennis kunnen bijhouden.

Diversiteit aan activiteiten

Zoals gebruikelijk vonden in 2015 vele kleinschalige bijeenkomsten plaats.

Hiermee bedient de VVM niet alleen een breed publiek, de opzet maakt het ook mogelijk om snel op actuele onderwerpen in te springen.

Het aantal deelnemers van de kleinschalige bijeenkomsten ligt veelal rond de 40 mensen. De onderwerpen die aan de orde komen zijn divers en ook de vorm varieert. Zo is er afgelopen jaar gedebatteerd over milieu en gezondheid, zijn workshops gegeven over natuurlijk kapitaal en de circulaire economie en vond een lezing plaats over de operationalisatie van het begrip duurzaamheid. Opvallende activiteiten waren ook het rondetafelgesprek over de dilemma's van milieuprofessionals en het juridisch café over milieu en RO, getiteld 'Verre vriend of goede buur?'

NME in de groene, vitale stad

Het ontwikkelen van groen in de stad is goed voor oog en hart. Terecht dat dit aspect meer en meer aandacht krijgt. Het beleid op dit vlak biedt tal van aanknopingspunten om meer te doen met Natuur- en Milieu-educatie (NME).

Natuurlijke elementen in een stad versterkt de gezondheid van haar inwoners en is goed voor de sociale cohesie. Het ontwikkelen van gezonde, vitale steden wint dan ook snel aan belangstelling onder bestuurders.

De Oriëntatiedagen 2015 stonden om die reden in het teken van de rol van NME in het vergroeningsproces van steden. Dit gebeurde vanuit drie invalshoeken: 'groen en gezondheid', 'leefstijl en voeding' en 'sociale cohesie'

In lezingen en workshops zijn de thema's uitgediept, waarna telkens de rol van NME is doorgelicht. Op deze manier wisselen theorie en praktijk elkaar af. Na afloop gingen de deelnemers met tal van voorbeelden en achtergronden van NME in de groene vitale stad in hun bagage huiswaarts.

Internationale milieusamenwerking

VVM is actief lid van een drietal internationale netwerken: IUAPPA, EFCA en ENEP. Een bestuurslid vertegenwoordigt de VVM in deze organisaties. Het Journal of Integrated Environmental Sciences (JIES) is het Engelstalige wetenschappelijke tijdschrift van de VVM.

IUAPPA is een wereldwijde koepel van nationale verenigingen op het vlak van de luchtverontreiniging. EFCA is vergelijkbaar, maar dan op Europese schaal. IUAPPA organiseert iedere twee tot drie jaar het 'World Clean Air Congress'.

ENEP, het European Network of Environmental Professionals, is breder georiënteerd en legt meer nadruk op het netwerken tussen de leden van de aangesloten nationale associaties.

JIES wil een stimulerend, informatief en kritisch forum zijn voor intellectueel debat over belangrijke milieukwesties. Het tijdschrift verschijnt vier keer per jaar en richt zich specifiek op de relatie tussen wetenschap, maatschappij en beleid. JIES is opgenomen in Thomson Reuters' Journal Citation Report (JCR). Hierdoor is het tijdschrift voor wetenschappers een serieuze optie om hun werk in te publiceren.

VVM verbindt en stimuleert

De VVM verenigt vele honderden professionals die werken aan een duurzame toekomst. Zij hebben toegang tot een inspirerend kennis- en relatienetwerk, want de VVM verbindt en inspireert.

Naast vele informele relaties die spontaan ontstaan, organiseert de VVM jaarlijks een groot aantal congressen, lezingen, discussies en excursies over actuele onderwerpen. Leden nemen hieraan deel met een aantrekkelijke korting. De 22 vaksecties, gevormd door actieve leden, zorgen telkens voor een inhoud op kwalitatief hoog niveau. Dit blijkt eens te meer uit de evaluaties van de bijeenkomsten.

Alle leden ontvangen ook acht keer per jaar Tijdschrift Milieu, in druk of digitaal. Milieu is het opinieblad van de VVM en steekt gericht in op koersaanpassingen van het milieubeleid en wakkert het debat hierover aan. Daarnaast bericht Milieu over opvallende ontwikkelingen in de uitvoeringspraktijk.

U bent al lid voor € 125,- en profiteert voor dit bedrag van alle activiteiten die de VVM jaarlijks ontwikkelt. Doen dus! Aanmelden kan via mail: bureau@vvm.info.

Kijk voor meer informatie op www.vvm.info

colofon

Tekst

Rachel Heijne

Redactie en productie

DG Communicatie

Vormgeving

Bureau van Vliet B.V.

Druk

ELMA Multimedia B.V.

Foto's

Michiel Wijnbergh / VVM

Februari 2016

VVM

Arthur van Schendelstraat 800

3511 ML Utrecht

Telefoon: 030-2322989

Fax: 030-2328041

E-mail: bureau@vvm.info

Website: www.vvm.info